

پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

Institute for Middle East Strategic Studies

دکتر محمود سریع القلم

دکتر شریار نیازی

پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه در سال ۱۳۸۰ تأسیس شد و بازوی علمی - پژوهشی مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه می‌باشد. مرکز خود متشکل از پژوهشکده، انجمن‌های دوستی ایران و عرب و اداره انتشارات است. دکتر سید حسین موسوی رئیس هیئت امناء و اجرایی مرکز می‌باشند. کلیه فعالیت‌های پژوهشی مرکز از جمله انتشار فصلنامه‌های فارسی، انگلیسی و عربی، انتشار مقالات کوتاه در سایت‌های فارسی، انگلیسی و عربی و همچنین برگزاری نشست‌های تخصصی ملی و بین‌المللی در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه انجام می‌شود. این پژوهشکده دارای تعداد زیادی پژوهشگر مقیم و مهمان می‌باشد که در قالب گروه‌های مطالعاتی تخصصی مشغول فعالیت می‌باشند. پژوهشگران مهمان متشکل از دانشجویان دوره دکتری یا فارغ التحصیل دکتری هستند و در هر سال تحصیلی دانشگاهی با فراخوان عمومی به پژوهشکده می‌پیوندند. دکتر محمود سریع القلم استاد علوم سیاسی در دانشگاه شهید بهشتی، رئیس سابق این پژوهشکده بودند. بعد از ایشان دکتر شهریار نیازی استاد ادبیات عرب در دانشگاه تهران، ریاست این پژوهشکده را بر عهده داشتند. در حال حاضر دکتر کیهان برزگر استاد روابط بین‌الملل در واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، ریاست این پژوهشکده را بر عهده دارند.

دکتر سید حسین موسوی

دکتر کیهان برزگر

سومین دوره برنامه پژوهشگران مهمان در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳

پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳

استانداردهای حرفه‌ای و بین‌المللی پژوهش نزدیک شوند، در چارچوب منافع ملی سعی در تولید پژوهش‌های مبتنی بر ویژگی‌های بومی کشور کنند و به گونه‌ای فاصله موجود بین حوزه روشنفکری و دولت را کم کنند. دوم، پرکردن خلأ و فاصله میان جنبه‌های تئوریک و عملی حوزه سیاست خارجی است که از طریق تعامل با هیئت‌های خارجی، افراد و مقامات اجرایی و هویت‌های دانشگاهی خارجی صورت می‌گیرد که به طور معمول از پژوهشکده دیدار می‌کنند. رئیس پژوهشکده سپس به راه‌های دستیابی به این هدف اشاره کرد. نخست، ایجاد یک روح جمعی پژوهشی - روشنفکری که با تمرکز بر یک منطقه خاص مثل خاورمیانه بدست می‌آید. این موضوع نقطه اتصال و آزمایش تئوری‌ها و مفاهیم رشته مطالعات منطقه‌ای با روابط بین‌الملل و علوم سیاسی است. به عنوان مثال موضوعاتی چون روابط قدرت‌های بزرگ، امنیت انرژی، جابجایی سیستم‌های سیاسی پس از تحولات اخیر عربی، خلع تسلیحات شیمیایی و اتمی، دموکراسی‌سازی، حکمرانی خوب، حقوق بشر و غیره موضوعاتی خاورمیانه‌ای هستند که همزمان و بین رشته‌های علوم

یک نوع ارتباط ارگانیک با حوزه سیاستگذاری دولت‌ها داشته باشد. چون به هر حال مجموعه رشته‌های روابط بین‌الملل و علوم سیاسی به نوعی با دولت و حکومت سروکار دارد. از نظر وی این وظیفه وجودی دانشگاه‌های کشور است که با برگزاری کنفرانس‌ها و سمینارهای پژوهشی، کارگاه‌های آموزشی، تبادل دانشجو و استاد، تعامل در سطح بین‌المللی و غیره زمینه‌های لازم را برای دانشجویان دکتری در دستیابی به نقطه تعادل خود در رشته‌های مربوطه در یک نگاه مقایسه‌ای فراهم کنند. چون روابط بین‌الملل و سیاست خارجی با رفتار انسانی و فرهنگ ملل ارتباط می‌یابد. اما متأسفانه نظام آموزشی کشور در این امر موفقیت چندانی نداشته است. با توجه به این موضوع برنامه پژوهشگران مهمان در این پژوهشکده تا حدودی می‌تواند شرایط را برای تحقق این موارد مهیا کند. فلسفه دوم شکل‌گیری این برنامه، با تجربه شدن در روند انجام پژوهش و اتصال آن با حوزه سیاستگذاری خارجی است که مجموعه‌ای از تخصص، تجربه و تعامل را شامل می‌شود. بر این اساس دکتر برزگر اهداف شکل‌گیری این برنامه را در دو مورد خلاصه کرد. نخست، تقویت نسل جدیدی از پژوهشگران که به

روز پنجشنبه ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۲ جلسه توجیهی سومین دوره برنامه پژوهشگران مهمان پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ برگزار شد. این جلسه با حضور تعدادی از اساتید دانشگاه، پژوهشگران مقیم، تعدادی از پژوهشگران مهمان سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۲ و پژوهشگران مهمان دوره جدید تشکیل شد. در این جلسه که دکتر سید حسین موسوی رئیس مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه حضور داشت، دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده، دکتر حمید احمدی قائم مقام پژوهشکده، دکتر قدیر نصری، دکتر ابوالقاسم قاسم‌زاده و آقای محمدعلی مهتدی از پژوهشگران ارشد پژوهشکده سخنرانی و نکاتی را در مورد اهمیت و اهداف برنامه پژوهشگران مهمان بیان کردند. در ابتدای جلسه دکتر کیهان برزگر که ریاست جلسه را نیز بر عهده داشت ضمن خوشامدگویی به مهمانان حاضر در جلسه، با اشاره به تجربه موفق برنامه پژوهشگران مهمان در طی دو سال تحصیلی گذشته، به فلسفه شکل‌گیری این برنامه در دو جهت پرداخت. نخست، پر کردن خلأ موجود در فضای آموزشی و پژوهشی کشور با توجه به اینکه هر نظام آموزشی و پژوهشی باید

از راست: دکتر حمید احمدی، دکتر قدیر نصری و دکتر کیهان برزگر

حمید احمدی ضمن اشاره به اهمیت مرکز مطالعات خاورمیانه در سطح کشور به عنوان یک مرکز مطالعاتی تخصصی، برنامه پژوهشگران مهمان را فرصتی مناسب برای پژوهشگران جهت فعالیت گسترده و شکوفایی توانایی‌های خود دانست. قائم مقام پژوهشکده با تأکید اهمیت منطقه خاورمیانه در ویژه با تحولات اخیر صورت گرفته در این منطقه بر اهمیت نقش ایران، مصر و ترکیه در خاورمیانه، به هدف پژوهشکده مبنی بر کمک به رشد و گسترش دانش خاورمیانه‌شناسی اشاره کرد. در نهایت دکتر احمدی با ابراز تأسف از عدم وجود متخصصان، آثار و ادبیات مربوط به خاورمیانه‌شناسی، نیاز به انجام کارهای پژوهشی و شناخت و تولید ادبیات بومی در کشور را مورد توجه قرار داد و تأکید کرد که این مرکز فضای مناسبی برای پیشرفت و رشد پژوهشگران و محققان علاقه‌مند مجموعه رشته علوم سیاسی به خصوص مطالعات خاورمیانه است. دکتر قدیر نصری به عنوان سخنران بعدی جلسه، با اظهار وجود خلأ در بسیاری از موضوعات

سیاسی و روابط بین‌الملل قرار می‌گیرند و فهم آن‌ها نیاز به درجه‌ای از فهم مبتنی بر واقعیت‌های سیاسی - اجتماعی و امنیتی از جوامع مختلف منطقه از یک سو و شناخت و تخصص درست از سوی دیگر دارد؛ دوم مشارکت فعال در گروه‌های مطالعاتی پژوهشکده از طریق حضور فعال و ارائه طرح‌های پژوهشی خود در این گروه‌ها؛ سوم، حضور فعال در نشست‌های داخلی و بین‌المللی؛ چهارم، حضور در کارگاه‌های آموزشی مختص پژوهشگران مهمان که در طول سال برگزار خواهد شد که عمدتاً بر مبنای تقویت متدولوژی، فنون مقاله‌نویسی، زبان تخصصی و موارد دیگر است؛ پنجم، کمک و مشارکت فعال در اجرای کنفرانس‌ها و سمینارهای مشترک با هیئت‌های دانشگاهی، هیئت‌های دیپلماتیک و انجمن‌های علمی داخلی و خارجی؛ ششم، نوشتن مقالات بلند علمی - پژوهشی و یادداشت‌های کوتاه حرفه‌ای؛ هفتم، عضویت و مشارکت در انجمن‌های دوستی ایران و کشورهای خاورمیانه و موارد دیگر. در ادامه جلسه، دکتر

خانم منیر خلی (پژوهشگر مهمان)

دکتر ابوالقاسم قاسم‌زاده

پژوهشکده ضمن معرفی این گروه و نحوه فعالیت گروه روندهای فکری در سال گذشته و برنامه سال جدید تحصیلی، تفحص در فضای ذهنی نخبگان و اندیشمندان منطقه و دوری از فلسفه اندیشی محض را دغدغه گروه روندهای فکری پژوهشکده دانست.

اساسی خاورمیانه‌شناسی در جامعه، پژوهشگران را به همکاری و فعالیت در زمینه‌های مختلف پژوهشی و علمی به ویژه در حوزه تحولات جاری و عینی منطقه و مباحث فکری خاورمیانه در راستای منافع ملی کشور تشویق کرد. مدیر گروه «روندهای فکری»

خانم مهدخت ذاکری (پژوهشگر مهمان)

آقای حسن احمدیان (پژوهشگر مهمان)

کارگاه آموزشی «جایگاه تئوری در پیشبرد پژوهش‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل» با حضور دکتر سید محمد کاظم سجادیپور مشاور ارشد وزیر امور خارجه

عکس گروهی محققان و دانشجویان در کارگاه آموزشی «جایگاه تئوری در پیشبرد پژوهش‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل» با حضور دکتر سید محمد کاظم سجادیپور

سیاسی و روابط بین‌الملل نکاتی را مطرح کرد. وی در ابتدا ضمن اشاره به وجه اشتراک میان خود و پژوهشگران در زمینه الزام و علاقه برای نوشتن مقاله‌های علمی - پژوهشی و رساله، از این مسئله گله کرد که گاهی مواقع دانشجویان ارتباطی میان اصل مقاله و بخش تئوری برقرار نمی‌کنند. وی ضمن اشاره به مشاهدات و تجربیات خود، منافع دانشجویان را در این دانست که رابطه فنی‌تر و دقیق‌تری در رابطه با بحث تئوری و پژوهش تعریف کنند تا دچار معضل نشوند.

از راست: دکتر سید محمد کاظم سجادیپور و دکتر کیهان برزگر

دکتر قدیر نوری پژوهشگر ارشد پژوهشکده در جلسه پرسش و پاسخ

روز پنجشنبه ۱۵ اسفند ماه ۱۳۹۲ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه دومین کارگاه آموزشی پژوهشگران مهمان را در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ با موضوع «جایگاه تئوری در پیشبرد پژوهش‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل» برگزار کرد. در این کارگاه آموزشی که پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده حضور داشتند، دکتر سید محمد کاظم سجادیپور، مشاور ارشد وزیر امور خارجه و عضو هیئت علمی دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه به ایراد سخنرانی پرداخت. دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نیز مدیریت جلسه را بر عهده داشت. دکتر سجادیپور در خصوص جایگاه تئوری در پیشبرد پژوهش‌های علوم

نشست «روابط ایران آمریکا در پرتو تحولات منطقه‌ای» با حضور پروفیسور گراهام آلیسون از دانشگاه هاروارد

در برخی از حوزه‌ها، منافع آنها متضاد با یکدیگر است، اما حقیقت این است که در برخی حوزه‌های دیگر منافع مشترک وجود دارد. منافع مشترک ما را سوق می‌دهد که دوباره به این سؤال نگاه کنیم؛ چرا دو طرف خود را به عنوان دشمنان و رقبای اصلی در منطقه قلمداد می‌کنند؟ همان‌طور که پیش‌تر گفتیم، یک اصل روابط

روز چهارشنبه ۴ تیر ماه ۱۳۹۳، پروفیسور گراهام آلیسون تئوری پرداز برجسته روابط بین‌الملل از دانشگاه هاروارد در مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه در خصوص بررسی تحولات منطقه‌ای و آخرین وضعیت روابط ایران و آمریکا سخنرانی کرد. در این نشست پژوهشگران

بین‌الملل این است که دشمن دشمن من، دشمن من نیست. ولی ما اگر به تاریخ اخیر نگاه کنیم، این سؤال مطرح می‌شود که «چرا من فکر می‌کنم که این، دشمن اصلی من است؟». به نظرم، ما باید به وضعیت کنونی نیز نگاه کنیم. من حوزه‌های اشتراک منافع را بیشتر از تضاد منافع می‌بینم.

این پرسش مطرح است که منافع ملی آمریکا در منطقه چیست و سلسله‌مراتب این منافع چیست؟ همچنین، منافع ملی ایران و سلسله‌مراتب منافع ملی ایران چیست؟ و آیا منافع این دو کشور بیشتر با یکدیگر مشترک است یا بیشتر در تضاد با هم هستند؟ به نظر من، درحالی که بدون تردید،

مقیم و مهمان پژوهشکده، اساتید دانشگاه و تعدادی از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه مدیر این نشست بود. دکتر آلیسون مطرح کرد: از نقطه نظر منافع ملی واقع‌گرایانه ما،

تبادل نظر شرکت‌کنندگان حاضر در نشست

تبادل نظر شرکت‌کنندگان حاضر در نشست

سطحی وسیع‌تر تهدید می‌کند. بنابراین، اگر شرایطی بتواند ایجاد شود که این گروه مهار شود یا شکست داده شود، به نظر من، آمریکا به طور آشکارا گزینه‌ها را دارد بررسی می‌کند. این گزینه‌ها چه هستند؟ آنچه من دارم پیشنهاد می‌کنم، دیدگاه‌های آمریکا نمی‌باشند، بلکه نظرات شخصی خودم است. من می‌گویم: آیا حکومت مالکی به پایان خواهد رسید؟ من می‌گویم: بله. به نظر من مالکی به عنوان یک رهبر وظایف خود را به خوبی انجام نداده است و باید برود. البته من تصمیم‌گیرنده نیستم، بلکه مردم عراق باید در این باره تصمیم بگیرند. مگر اینکه حکومتی باشد که تا حدی از همه مردم حمایت کند؛ به طوری که افراد و سنی‌ها احساس کنند که دلالی به منظور تلاش برای زندگی کردن دارند.

کشمکش‌های مذهبی مختلف و به همه جریان‌های تروریستی یا جریان‌های افراطی مختلف توجه داشته باشند؛ این نکته اول است. نکته دوم اینکه آمریکایی‌ها به عنوان یک جامعه نسبت به منطقه بسیار خسته هستند. از این رو، آنها دوست دارند که منطقه را ترک کنند. اگر آنها می‌توانستند راهی پیدا کنند و جعبه‌ای را داشتند که بتوانند منطقه را در آن بگذارند و این جعبه را در ۱۰ سال آینده باز کنند تا ببینند چه اتفاقی افتاده است، آنگاه خوشحال می‌شدند. البته، این یک شوخی نشدنی است. بنابراین، به نظر من، در ارتباط با عراق، قطعاً اوپاما نسبت به ورود دوباره به عراق کاملاً محتاط است و به شدت ترجیح می‌دهد که وارد آن نشود اما درک می‌کند که داعش گروهی وحشتناک است که هم منافع آمریکا را در منطقه و هم منافع این کشور را در

بنابراین، دلیل اینکه ما در مرکز بلفر، پروژه جدید «ایران» را شروع کرده‌ایم، این است که من امیدوار و خوشبین هستم که ما می‌خواهیم بهبود روابط ایران - آمریکا را مشاهده کنیم. به نظر من، اگر ایران و گروه ۵+۱ بتوانند به برخی توافقات در زمینه پرونده هسته‌ای دست پیدا کنند - که به نظر من، دشوار خواهد بود اما یقیناً غیرممکن نیست - به نظر من، آنگاه ممکن است فضای جدیدی ایجاد شود که در آن شماری از موضوعات دیگر دوباره محاسبه شوند؛ به نحوی که شمار رفتار دوفاکتوی (عملی) همکاری جویانه‌تری را میان دو طرف ببینید تا رفتاری ستیزه‌جویانه و کشمکش‌گونه. به نظر من، هم عراق و هم افغانستان، دو مسأله پیچیده برای آمریکایی‌ها هستند. بنابراین، آمریکایی‌ها بسیار ساده‌انگار هستند و برای آمریکایی‌ها دشوار است که به همه گروه‌های قومی مختلف، به همه

عکس گروهی محققان و دانشجویان در نشست با حضور «پروفسور گراهام آلیسون» از دانشگاه هاروارد

نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و انجمن علوم سیاسی ایران با موضوع «ایران، صلح و امنیت بین‌المللی»

از راست: دکتر مجتبی مقصودی، دکتر محمدرضا دهشیری، دکتر کیهان بزرگر و دکتر محمد جواد حق‌شناس

می‌شود که باید بکنیم. سوم، فضای عمومی جامعه؛ چهارم، مقوله بررسی صلح در کشور متولی اصلی و رسمی ندارد؛ پنجم، خلاء صلح در نظام آموزشی. در نهایت دکتر بزرگر با اشاره به بحران اوکراین مطرح کرد که این بحران بیانگر تقابل جدید شرق و غرب است و در مورد چگونگی سیاست ایران در برخورد با این مسئله بیان سه نکته ضروری است. نکته اول: مسئله اوکراین یک مسئله اضطراری برای ایران نیست؛ نه مرز مشترک با این کشور داریم و نه منافع اقتصادی چندانی، حتی اوکراین رقیب ما در انتقال انرژی به اروپا هم است. نکته دوم: این مسئله از این منظر مهم است که در مورد مذاکرات هسته‌ای و بحران سوریه تأثیرگذار است. چرا که ما با روسیه در چارچوب پنج به علاوه

بر نقاط اشتراک تأکید و ظرفیت‌های ایران برای حل و فصل مسائل منطقه‌ای شناسایی شود. چنانچه در خصوص سوریه، ایران راه‌حل چالش تسلیحات شیمیایی سوریه را پیشنهاد کرد که از سوی آمریکا نیز مورد قبول واقع و از وقوع جنگی دیگر در منطقه جلوگیری شد. دکتر مجتبی مقصودی سومین سخنران در تبیین دلایل خلاء صلح در مطالعات علوم سیاسی در ایران به مواردی اشاره کرد. نخست، واقع شدن ایران در منطقه خاورمیانه، منطقه‌ای که رقابت شدید کشورهای منطقه، درگیری‌های پی‌درپی و ادبیات افراطی در آن ملموس است؛ دوم، رنگ باختن مفهوم صلح در برابر عدالت به طوری که برای رسیدن به عدالت هم این شعار داه

روز یکشنبه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۹۲ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری انجمن علوم سیاسی ایران نشستی را با موضوع «ایران، صلح و امنیت بین‌المللی» برگزار کرد. در این نشست پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، برخی اساتید دانشگاه و جمعی از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی‌ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. سخنرانان این نشست آقایان دکتر مجتبی مقصودی استاد دانشگاه و رئیس انجمن علوم سیاسی ایران، دکتر کیهان بزرگر استاد دانشگاه و رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه به عنوان مدیر جلسه، دکتر محمدرضا دهشیری و دکتر محمدجواد حق‌شناس اساتید دانشگاه بودند. موضوع سخنرانی دکتر دهشیری «حل و فصل بحران سوریه، شاه‌کلید صلح و امنیت منطقه‌ای» بود. دکتر دهشیری در سخنرانی خود درباره مباحث امنیتی منطقه اظهار داشت که در حال حاضر ۹ پرونده در خاورمیانه در حال اجراء است که سوریه را می‌توان به نوعی کانون اجرای این پرونده‌ها دانست. نخست، پرونده هلال اخوانی؛ دوم، پرونده احیای خلیفه‌گرایی جدید؛ سوم، پرونده جنگ لوله‌ها؛ چهارم، وقوع جنگ سرد جدید قدرت‌ها در بحران سوریه؛ پنجم، پرونده انتقام‌گیری عربی؛ ششم، پرونده طرح خاورمیانه جدید؛ هفتم، پرونده میهن جایگزین؛ هشتم، پرونده ایجاد شکاف بین شیعه و سنی (فتنه مذهبی) و نهم، تضعیف جبهه مقاومت. دکتر دهشیری پس از تبیین این ۹ پرونده نتیجه‌گیری می‌کند که به دلیل افول دیگر قدرت‌های منطقه‌ای در جریان تحولات منطقه و ناکامی پرونده‌های اجرایی در خاورمیانه، نقش ایران روز به روز پررنگ‌تر می‌شود. دکتر محمد جواد حق‌شناس دومین سخنران این نشست بود که سخنان خود را به روابط ایران و آمریکا، چالش‌ها و فرصت‌ها اختصاص داد. به گفته وی باید در حوزه روابط ایران و آمریکا

آقای رامتین رضایی در جلسه پرسش و پاسخ

دکتر برزگر در ادامه با بیان این که دو دیدگاه در خصوص تحولات اوکراین در ایران وجود دارد در تبیین این دو دیدگاه گفت: یک دیدگاه معتقد است روسیه طرف مشترک ایران در مهار غرب است به ویژه با تحولات در کشورهای عربی، غرب می خواهد بیشترین منافع را کسب کند. بنابراین ایران و روسیه می توانند براساس منافع مشترک راهبردی و سیاسی که در منطقه دارند به هم نزدیک شوند و برای این منظور ایران باید در مورد تحولات اوکراین به روسیه نزدیک شود. دیدگاه دوم معتقد است روسیه به دنبال منافع خود است. ایران نباید

یک همکاری داریم. هر چند روسیه در برخی مواقع برای کسب منافع خود اقداماتی کرده که خوشایند ما نبوده است. نکته سوم: ایران در حال حاضر در مسیر تنش زدایی با غرب قرار دارد و بنابراین با موضع گیری در مورد اوضاع اوکراین نباید پیام اشتباهی به غرب ارسال کند، با توجه به این سه نکته بهترین سیاست بی طرفی است. وی افزود روابط ایران با قدرت ها باید به گونه ای تنظیم شود که منافع ایران را در «خارج نزدیک» یعنی در حوزه همسایگان تأمین نماید و به این منظور سیاست بی طرفی فعال برای خنثی کردن تنش های بلوک های درگیر، ضروری است تا درگیری بیرون از منطقه خارج نزدیک نشود.

دکتر امیر هوشنگ میرکوشی، پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

تبادل نظر شرکت کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

منظور سیاست بی طرفی فعال برای خنثی کردن تنش های بلوک های درگیر، ضروری است تا درگیری بیرون از منطقه خارج نزدیک نشود.

که این اقدام می تواند به رویه ای تبدیل شود. وی افزود روابط ایران با قدرت ها باید به گونه ای تنظیم شود که منافع ایران را در «خارج نزدیک» یعنی در حوزه همسایگان تأمین نماید و به این

پیام اشتباهی به غرب ارسال کند و از این فرصت برای نزدیکی با غرب استفاده نماید. به گفته دکتر برزگر هر دو دیدگاه مخالف مداخله نظامی روسیه در کریمه هستند، چون

عکس گروهی محققان و دانشجویان در نشست ایران، صلح و امنیت بین المللی

نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و مؤسسه صلح ساساکاوا ژاپن (SPF) با موضوع «سیاست آمریکا در قبال آسیا: پیامدهای منطقه‌ای آن»

از راست: دکتر قدیر نصری، آقای فوتیشی ماتسیموتو، دکتر کیهان بزرگر و خانم ساشی ساکاناشی

پایانی بحث خود، به برخی نکات درباره چشم‌انداز آینده اشاره کرد. در این ارتباط، وی سه نکته را درباره طرز عمل آینده بیان کرد. نخست، ایران به عنوان قدرت تاثیرگذاری که از عناصر گوناگون قدرت نرم و قدرت سخت برخوردار است، ظهور خواهد کرد. به نظر می‌رسد که در پرتو حل نسبی مسأله هسته‌ای ایران، زنجیره‌ای دراز از مناقشات ایران با رقبای منطقه‌ای و همسایگان آن تحت‌تأثیر قرار خواهد گرفت. ناخشنودی تلویحی همه همسایگان ایران درباره حل برنامه هسته‌ای ایران ناشی از این عامل است. دوم، با خروج ایران از توجه و تمرکز جهانی، احتمالاً قدرت‌های دیگر خاورمیانه مرکز توجه خواهند بود. خانم ساشی ساکاناشی سومین سخنران این نشست بود. نکته اصلی سخنرانی وی این بود که ژاپن بسیار علاقمند به رویکرد جدید آمریکا در قبال ایران در این برهه زمانی - راهبرد توازن دوباره آمریکا در قبال آسیا - است؛ چرا که این موضوع بر روابط ایران و ژاپن نیز تأثیرگذار خواهد بود. در ابتدا، وی بحث خود را با مسأله روابط ژاپن و ایران در حوزه انرژی آغاز کرد. در این ارتباط، وی عنوان کرد که ژاپن و ایران واقعاً

خود در قبال آسیا را دارد تغییر جهت می‌دهد. در این ارتباط، وی بیان کرد که آمریکا خاورمیانه را ترک نمی‌کند، بلکه این کشور دریافته است که آسیا مهم است. سپس، وی عنوان کرد که آمریکا در حال حاضر با مشکلاتی در سوریه و در ارتباط با مسأله هسته‌ای ایران مواجه شده است. در نتیجه، اگر راه‌حلی برای مسأله هسته‌ای ایران وجود داشته باشد، احتمالاً آمریکا می‌تواند توجه بیشتر خود را به منطقه آسیا - اقیانوسیه متمرکز کند. از این رو، حل مسأله هسته‌ای ایران برای ژاپن در آسیا - اقیانوسیه نیز بسیار حیاتی است. دکتر قدیر نصری، استاد دانشگاه خوارزمی سخنران بعدی بود. وی سخنرانی خود را با عنوان «یازده درس از دهه گذشته برای امروز در پرتو نقش نفت در امنیت» در سه بخش اصلی ایراد کرد. وی نخست به توضیح درباره ضرورت توجه به گذشته پرداخت. در این خصوص، وی گذشته را مانند آینه یک ماشین دانست که فرد نباید خیره به آینه یا همان گذشته نگاه کند؛ چراکه نگاه به گذشته مانع ادامه راه خواهد شد. در عین حال، دور انداختن آینه فرد را از دیدن سرعت و وجود دیگر ماشین‌ها باز خواهد داشت. دکتر نصری در بخش

روز دوشنبه ۲۰ آبان ماه ۱۳۹۲ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری مؤسسه صلح ساساکاوا ژاپن (SPF) نشست را با موضوع «سیاست آمریکا در قبال آسیا: پیامدهای منطقه‌ای آن» برگزار کرد. در این نشست هیئتی بلندپایه از مؤسسه صلح ساساکاوا، پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، اساتید دانشگاه و جمع کثیری از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی‌ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. از سوی مؤسسه ژاپنی آقای فوتیشی ماتسیموتو (Mr. Futoshi Matsumoto) و خانم ساشی ساکاناشی (Ms. Sachi Sakanashi) پژوهشگران ارشد این مؤسسه و از سوی پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نیز دکتر کیهان بزرگر رئیس پژوهشکده و دکتر قدیر نصری پژوهشگر ارشد پژوهشکده در این نشست به ایراد سخنرانی پرداختند. محور سخنرانی آقای فوتیشی ماتسیموتو درباره سیاست آمریکا در قبال آسیا بود. وی نخست، این نکته را مطرح کرد که دو سؤال «سیاست آمریکا در قبال آسیا» و «سیاست ژاپن در آسیا» کاملاً به یکدیگر مرتبط هستند؛ زیرا آمریکا در حال حاضر، سیاست

آقای رحمت حاجی مینه در جلسه پرسش و پاسخ

به اعتقاد وی، در این میان، هند نقش زیادی را دارد؛ به دلیل قرار داشتن هند میان خلیج فارس و آسیای شرقی و اهمیت نقش هند از لحاظ اندازه، جمعیت و نقشی که اقتصاد هند در آسیای شرقی می تواند ایفاء کند. در ادامه، رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه ضمن اشاره به اینکه منطقه خلیج فارس نقطه تمرکز برای توسعه آسیایی است، اظهار کرد که توسعه آسیایی بر مبنای سه عامل است.

نخست، امنیت انرژی؛ امنیت انرژی برای خلیج فارس و آسیای شرقی، ژاپن، چین، کره جنوبی و هند مهم است. ۱۷ میلیون بشکه نفت هر روزه از تنگه هرمز دارند عبور می کنند و این امر فعالیت های اقتصادی خلیج فارس را به آسیای شرقی متصل می کند. عامل دوم، مبادلات اقتصادی و وابستگی متقابل اقتصادی است. کشورهای خلیج فارس شامل ایران، عربستان سعودی و عراق دارند نفت به آسیای شرقی صادر می کنند و به طور همزمان، آنها کالاهای اقتصادی وارد می کنند. عامل سوم، تبادل نیروی کار میان خلیج فارس و آسیای جنوبی و شرقی است. بدین معنا که نیروی کار منطقه آسیای جنوبی و شرقی به خلیج فارس و نیز منابع مالی منطقه خلیج فارس به آسیای جنوبی و از طریق تنگه مالاکا به آسیای شرقی می روند.

دکتر سید حسین موسوی و رئیس مؤسسه صلح ساساکاوا ژاپن در جلسه پرسش و پاسخ

شرکای بسیار خوبی در بخش انرژی «تا دو سال گذشته» بودند؛ ژاپن به عنوان بزرگترین مصرف کننده نفت ایران در آسیا و ایران دومین تأمین کننده نفت به ژاپن. دکتر کیهان بزرگر به عنوان آخرین سخنران، با تکیه بر ایده اصلی خود یعنی «منطقه گرایی» به طرح دیدگاه های خود پرداخت. وی در ابتدا، بیان کرد که «جهان در حال منطقه ای شدن» است و این بدین معناست که تبادلات اقتصادی، سیاسی و امنیتی بین کشورها در درون یک منطقه از یک سو و همچنین این نوع تبادلات در بین مناطق مختلف از سوی دیگر در مجموع امنیت جهانی را شکل می دهند. وی در ابتدا، بیان کرد که «جهان در حال منطقه ای شدن» است و این بدین معناست که تبادلات اقتصادی، سیاسی و امنیتی بین کشورها در درون یک منطقه از یک سو و همچنین این نوع تبادلات در بین مناطق مختلف از سوی دیگر در مجموع امنیت جهانی را شکل می دهند. در این چارچوب، از دیدگاه وی، میان منطقه خلیج فارس، آسیای جنوبی و شرق آسیا نوعی اتصال اقتصادی، سیاسی و امنیتی وجود دارد. در این راستا، وی عنوان کرد که نوع جدیدی از منطقه گرایی در این حوزه های جغرافیایی در حال ظهور است که می تواند کمربندی از ژاپن، چین، هند، ایران و تا حدی شاید ترکیه را شامل شود.

تبادل نظر شرکت کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

عکس گروهی محققان و دانشجویان در نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و مؤسسه صلح ساساکاوا ژاپن

سخنرانی دکتر احمد داود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

از چپ: دکتر احمد داود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه و دکتر کیهان برزگر

توسعه، به توضیح درباره اصول شش گانه اعلام شده توسط حزب مزبور برای سیاست خارجی ترکیه پرداخت. همچنین، او این اصول را به وضعیت سیاسی موجود در منطقه متصل کرد. پیش از بیان اصول شش گانه، او درباره متدولوژی به سه نکته مهم اشاره کرد. از نقطه نظر وی، هنگامی که تاریخ بسیار سریع به جلو می‌رود، سه گزینه وجود دارد: نخست، تلاش برای حفظ وضع موجود (دشوار بودن حفظ وضع موجود همچون تلاش برای نگاه داشتن قایق بسیار شکننده در هنگام پیش آمدن سیل)؛ دوم، مدیریت بحران؛ سوم، رویکرد بصیرت‌اندیشانه (Visionary Approach) به معنای افزایش بصیرت پیش

روز سه شنبه ۵ آذرماه ۱۳۹۲، دکتر احمد داود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه طی یک سخنرانی در مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه، دیدگاه‌های خود را در مورد «مسائل منطقه‌ای و روابط ایران و ترکیه» در یک فضای غیررسمی و دانشگاهی و در حضور جمع کثیری از اساتید دانشگاه، دانشجویان دکتری و کارشناسی ارشد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل از دانشگاه‌های مختلف تهران، پژوهشگران «مقیم» و «مهمان» پژوهشکده، و تعدادی از سفرای خارجی مقیم تهران مطرح کرد و به سؤالات حضار پاسخ داد. دکتر کیهان برزگر نیز ریاست نشست را بر عهده داشت. وزیر امور خارجه ترکیه با اشاره به قدرت رسیدن حزب عدالت و

حاضرین در جلسه سخنرانی وزیر امور خارجه ترکیه

از آمدن بحران و سعی در درک سمت و سوی جریان تاریخ. سپس، وی اصول شش‌گانه سیاست خارجی ترکیه را بدین ترتیب برشمارد و به توضیح آنها پرداخت: نخست، موازنه جدید میان آزادی و امنیت: برقراری تعادل میان امنیت و آزادی؛ مشروع‌ترین نظام سیاسی، آن است که حداکثر آزادی را بدون به مخاطره انداختن امنیت برای شهروندان خود تأمین کند. امروزه، در جهان عرب، مردم به این دلیل در جستجوی یک نظام سیاسی جدید هستند که به دلیل تمرکز صرف بر امنیت، حوزه آزادی بسیار محدود است؛ دوم، به صفر رساندن مشکلات با همسایگان به منظور از میان بردن تهدیدات خارجی. البته، داشتن بهترین روابط و مشکل صفر با همسایگان به معنای زندگی در بهشت نیست. حتی برادرها و خواهرها نیز با یکدیگر مشکل دارند. درواقع، هدف به حداقل رساندن مشکلات صفر و به حداکثر

حاضرین در جلسه سخنرانی وزیر امور خارجه

رساندن همگرایی با همسایگان است؛ سوم، سیاست منطقه‌ای فعال به منظور پیشگیری کردن از وقوع بحران در بالکان، قفقاز، خاورمیانه و آسیای مرکزی؛ چهارم، روابط ترکیه با ایالات متحده و ناتو جایگزینی برای روابط آن با روسیه یا روابط ترکیه با روسیه جایگزینی برای روابط این کشور با اتحادیه اروپا نیست. ترکیه روابط خود را با همه شرکای جهانی حفظ خواهد کرد و تمایل آن برای عضویت در اتحادیه اروپا مانعی برای گسترش روابطش با سایر کشورها نخواهد بود؛ پنجم، گشایش [پنجره سیاست خارجی ترکیه] به مناطق جدید همچون آفریقا، آمریکای لاتین و آسیای شرقی به منظور تأثیرگذاری جهانی؛ ششم، کسب موقعیت‌های بین‌المللی بیشتر. ترکیه هم‌اکنون یا عضو کامل یا عضو ناظر تقریباً همه سازمان‌های منطقه‌ای است؛ از بلوک تجاری مرکوسر تا اتحادیه آفریقا.

اخیراً نیز ترکیه به گفتگوی همکاری‌های آسیایی در بحرین ملحق شد. دکتر داود اوغلو در بخشی از سخنرانی خود ضمن اشاره به وجود تنش و مشکلات در منطقه اظهار کرد که راه چاره اصلی را در این دو اصل مهم می‌توان خلاصه کرد: نخست، انجام گفتگوهای سیاسی بیشتر میان کشورهای منطقه به ویژه گفتگوی ترکیه و ایران که مهم‌ترین گفتگو در این مرحله حساس است؛ در برهه‌ای که تنش‌های قومی در حال افزایش است؛ دوم، ضرورت وابستگی متقابل اقتصادی. میان جوامعی که وابستگی متقابل اقتصادی وجود دارد، استفاده از خشونت علیه یکدیگر وجود نخواهد داشت. سپس، وی اشاره کرد که بر مبنای رویکرد بصیرت‌اندیشانه، به طور کلی، چهار اصل در ارتباط با همگرایی منطقه‌ای وجود دارد: گفتگوی سیاسی، وابستگی متقابل اقتصادی، همزیستی چند فرهنگی و همزیستی چند قومیتی.

حاضرین در جلسه سخنرانی وزیر امور خارجه ترکیه

عکس گروهی دکتر احمد داوود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه با اعضای هیئت علمی و محققان پژوهشکده و دانشجویان

آقای علی‌رضا بیگدلی سفیر ایران در ترکیه در نشست گروه «سیاست خارجی» پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

از راست: دکتر کیهان بزرگر و آقای علی‌رضا بیگدلی

روز دوشنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۹۲ نشستی با حضور جناب آقای علی‌رضا بیگدلی سفیر جمهوری اسلامی ایران در ترکیه با موضوع «روابط ایران و ترکیه در پرتو تحولات عربی» در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه برگزار شد. در این نشست اعضای هیئت علمی، پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده و جمع کثیری از دانشجویان دکتری و کارشناسی‌ارشد دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. محور سخنرانی آقای سفیر در خصوص روابط ایران و ترکیه، سیاست‌های ترکیه در خاورمیانه به خصوص بحران سوریه و نگاه ترکیه به غرب و آمریکا بود. دکتر کیهان بزرگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نیز مدیریت این نشست را بر عهده داشت. آقای بیگدلی ضمن ابراز خرسندی از فرصت مناسب پیش آمده جهت حضور در پژوهشکده و در میان دانشجویان، به سه گفتمانی که در روابط ایران و ترکیه از سوی کارشناسان وزارت خارجه مطرح شده است، اشاره کرد. نخست، گفتمان «تقابل» است که در محافل روشنفکری ایران رایج است. گفتمان دوم، گفتمانی است که در چارچوب «واقع‌گرایی» قرار می‌گیرد. در واقع تمرکز اصلی در این گفتمان بر «رقابت» و «همکاری» است. گفتمان سوم، «تعامل و ترمیم» است. این گفتمان زیرساخت فرهنگی و مردمی دارد. با توجه به جغرافیای پیوسته و یک تاریخ مشترک مشاهده می‌شود که مردم ترکیه علاقه عجیبی به مردم ایران دارند. این سه گفتمان به موازات هم همواره وجود داشته‌اند. اینکه ما به عنوان مدیران حوزه سیاست خارجی چقدر موفق شویم

خصوص «اسلام» در واقع مباحثی مثل سکولاریسم و تحولاتی که در صد سال گذشته در ترکیه اتفاق افتاده است ارتباط مستقیمی با بحث اسلام‌گرایی در دوره عثمانی دارد. یعنی اگر بخواهیم ریشه ناآرامی‌های امروز ترکیه را درک کنیم حتماً باید به این مسئله توجه کنیم که چه شد حکومت عثمانی، خلافت اسلامی را به عنوان قدرت خود به دست آورد و چه شد که این کشور کم‌کم از اسلام رویگردان شد و این را عامل شکست‌های خودش تلقی کرد، و بعد چه شد که سکولاریسم را به عنوان عنصری که بتواند قدرت عثمانی را بازآفرینی کند، مطرح کردند.

تا وجه روابطمان را به سمت تعامل آوریم میزانی است که می‌توانیم از ظرفیت‌های ترکیه و ایران متقابلاً بهره‌مند شویم. امروز در ترکیه شاهدیم که پژوهشگران برجسته بر روی یکی از این گفتمان‌ها کار می‌کنند. اگر ما نیز بتوانیم تلاش کنیم با توجه به این گفتمان‌ها وجه تعاملی را افزایش دهیم یک موفقیت بزرگ برای ایران به ارمغان خواهد آورد. در ادامه نشست آقای سفیر در خصوص جایگاه اسلام‌گرایی در جهت‌گیری سیاست داخلی و خارجی ترکیه تأکید کرد که دو موضوع «اسلام» و «اقتصاد» که ریشه عمده تحولات امروز ترکیه است را باید خوب بشناسیم. در

عکس گروهی شرکت‌کنندگان در جلسه سخنرانی آقای علی‌رضا بیگدلی سفیر ایران در ترکیه

نشست گروه روندهای فکری پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با حضور آقای علی‌رضا طیب

دغدغه داشتند ولی این دغدغه در نسل پس از ما، اندک است که نیاز به تقویت دارد. دومین شرط در ترجمه این است که مترجم، راهنمایی داشته باشد که یا با ترغیب و یا با انذار (تنبیه)، مترجم آماتور را به پیش براند. سومین مورد این است که مترجم، کار ترجمه را ارجمند بشمارد و با انگیزه و شوق نسبت به این کار مبادرت ورزد. چهارمین خصیصه ضروری این است که مترجم، سواد لازم را در حوزه ترجمه‌ای خود داشته باشد و عالمانه به برگرداندن متن بپردازد. پنجمین شرط عبارت است از مداومت و اجتناب از فاصله انداختن در کار ترجمه. دانستن زبان فارسی به عنوان زبانی فاخر و با ظرفیت، ششمین شرط برای توفیق در کار ترجمه است. هفتمین شرط عبارت است از شروع مناسب از یک متن نسبتاً سبک و نه لزوماً ژورنالیستی. هشتمین لازمه، انتخاب متن در حوزه‌ای است که در آن خلأ وجود دارد و بر این اساس، ترجمه متون تکراری اصلاً توصیه نمی‌شود. دقیق نوشتن مهم‌تر از سلیس نوشتن است و این نهمین توصیه‌ای است که باید در کار ترجمه جدی گرفت. دهمین نکته قابل توجه و ارزشمند در کار ترجمه، محترم شمردن تجربه بزرگان و مشورت با متخصصان امر و بالأخره اصلاح اشتباهاتی است که معمولاً رخ می‌دهد.

گروه روندهای فکری پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری «انجمن علمی علوم سیاسی ایران»، در روز ششم بهمن ماه ۱۳۹۲، میزبان و مجری نشست متفاوت بود؛ با حضور مترجمی پرکار، مؤثر و نام آشنا که تا بهمن ماه ۱۳۹۲، ۵۶ اثر مهم و دوران‌ساز را ترجمه کرده است. این مترجم علی‌رضا طیب بود که اکنون در اوان دهه ششم عمر خود سخنان شنیدنی برای عالمان و محققان جوانتر علم سیاست دارد. موازین یازده‌گانه ترجمه درست و مؤثر از نگاه علی‌رضا طیب: اولین نکته و شرط مؤثر شدن این است که مترجم و محقق دغدغه‌ای ملی داشته باشد و با قصد کمک به وضعیت موجود، کاری بکند؛ همه هم‌نسلان من (علی‌رضا طیب)

اشاره به تحولات منطقه‌ای اظهار داشت امروز ایران یک بازیگر با اعتماد به نفس در مسائل منطقه‌ای شده و از آنچه که می‌خواهد کاملاً آگاه است. وی توافق‌نامه ژنو را زمینه‌ای برای افزایش نقش منطقه‌ای ایران در نظر گرفت. در ادامه سایر اعضای دیگر کارگاه از جمله آقایان سید مجید مهاجرانی، روزبه حاتمی، محمدتقی ابراهیمی خوجین و خانم‌ها طیبه دومانلو و سحر داودی به بیان دیدگاه‌های خود در مسائل منطقه‌ای و روابط ایران و آمریکا پرداختند. از طرف دانشگاه آلمانی نیز دکتر هوشنگ ناییبی رئیس هیئت آلمانی دیدارکننده و تنی چند از اعضای این هیئت دانشجویی به بیان دیدگاه‌های خود در زمینه موضوعات مربوطه پرداختند. دکتر ناییبی با اشاره به پتانسیل‌های اقتصادی، اجتماعی ایران ابراز داشت این کشور قدرت و نفوذ زیادی در منطقه دارد و در آینده شاهد نقش‌آفرینی بیشتری از ایران در سطح منطقه خواهیم بود. وی با اشاره به برنامه هسته‌ای ایران و موضع‌گیری عربستان در این خصوص، دلایل نگرانی این کشور و حمایت از جهادی‌ها را افزایش موقعیت ایران در منطقه، حمایت ایران از حزب‌الله و حماس دانست.

میزگرد مشترک هیئتی از دانشجویان آلمانی با اعضای کارگاه زبان انگلیسی پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

روز چهارشنبه ۱۶ بهمن ماه ۱۳۹۲ تعدادی از دانشجویان مؤسسه جان‌اف‌کندی دانشگاه آزاد آلمان (Free University) ضمن دیدار از پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه، میزگرد مشترکی با اعضای کارگاه تخصصی زبان انگلیسی پژوهشکده برگزار کردند. در این جلسه حاضرین به بحث و تبادل نظر در مورد مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی پرداختند. در ابتدا دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده ضمن خوش‌آمدگویی چند نکته‌ای در خصوص مسائل جاری سیاست خارجی ایران از جمله توافق نامه ژنو، روابط ایران-آمریکا و مسائل مربوط به تحولات جهان عرب و بحران سوریه مطرح کرد. وی با

عکس گروهی شرکت‌کنندگان در میزگرد مشترک هیئتی از دانشجویان آلمانی با اعضای کارگاه زبان انگلیسی

از راست: دکتر کیهان برزگر و دکتر حمید احمدی

برگزاری اولین جلسه کارگاه آموزشی (workshop) «پژوهشگران مهمان» سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳

اعظم اهمیت حوزه روشنفکری را بیان دیدگاه با نوشتن مقالات و تأثیر بر حوزه سیاستگذاری مطرح کرد. سپس به تجربه شخصی خود در آموختن این فن در دانشگاه هاروارد اشاره کرد و پژوهشگران را به نوشتن از طریق ترجمه متون، تکرار و تمرین در نوشتن مقالات کوتاه تشویق کرد. وی هدف از برگزاری چنین کارگاه‌هایی را یادگیری چگونه پرورش دادن یک نکته مهم و دستیابی به نتیجه‌گیری در حد ۱۰۰۰ کلمه مطرح کرد. دکتر برزگر ضمن تأکید بر تأثیرگذاری عقیده (opinion) در دنیای امروز و اینکه بخش مهمی از ادبیات روابط بین‌الملل و علوم سیاسی مربوط به مقالات کوتاه است، در خصوص اهمیت و نقش این مقالات به مواردی اشاره کرد. نخست اینکه، آموزش مناسب نخبگان جوان در نوشتن مقالات کوتاه گامی برای مطرح شدن پژوهشگر است؛ دوم، مقالات کوتاه موجب

این دسته از مقالات، گاهی اوقات سرمنشأ بسیاری از مباحث می‌شوند. به طور مثال برخی از نظریه‌پردازان به‌نام دنیا از جمله والراشتاین، کوهن و غیره آغاز کار خود را با یک یادداشت کوتاه شروع کرده‌اند. وی سپس در خصوص فنون خاص مقاله‌نویسی کوتاه به مواردی اشاره کرد. نخست، مشخص کردن موضوع؛ دوم، مطالعه در زمینه موضوع و توجه به عقبه آن؛ سوم، استقلال و خودکفایی. در این رابطه دکتر احمدی به ابهام‌زدایی از متن و برقراری توازن میان مباحث اشاره کرد؛ چهارم، داشتن تصویر کلی از موضوع و اطلاعات اضافی. دکتر برزگر سخنران دوم این نشست بود. وی با تأکید بر اینکه «مقاله‌نویسی کوتاه» بخش اصلی نظام پژوهشی - آموزشی برنامه پژوهشگران مهمان است، دلیل این اهمیت را تأثیرگذاری بیان روشنفکری به وسیله مقالات کوتاه در دنیای امروز دانست. وی قسمت

روز پنجشنبه ۲۱ آذرماه ۱۳۹۲ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نخستین کارگاه آموزشی پژوهشگران مهمان را در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ با موضوع «آموزش فن نوشتن مقاله کوتاه» برگزار کرد. در این کارگاه آموزشی که پژوهشگران مهمان جدید و عده‌ای از دانشجویان دکتری و کارشناسی‌ارشد نیز حضور داشتند، دکتر کیهان برزگر استاد روابط بین‌الملل واحد علوم و تحقیقات و رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و دکتر حمید احمدی استاد علوم سیاسی دانشگاه تهران و قائم‌مقام پژوهشکده به بحث در مورد اصول و فنون نوشتن مقالات کوتاه پرداختند. دکتر احمدی سخنران اول بود. وی اینگونه آغاز کرد که نوشتن مقالات کوتاه، ضمن کمک به نویسندگان، دریچه‌ای برای ورود به نوشتن مقالات تحلیلی کلان و کتاب است. دکتر احمدی در اهمیت نوشتن مقالات کوتاه اظهار داشت:

خانم مهدخت ذاکری پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

آقای سید مرتضی کاظمی دینان پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

برقراری ارتباط سریع با مخاطب می‌شود؛ سوم، ایجاد توزیع سریع در فضای مجازی و روزنامه‌ها؛ چهارم، تأثیر بر حوزه سیاستگذاری؛ وی در این خصوص به وجود فاصله میان حوزه سیاستگذاری و محیط دانشگاهی در برخی از کشورها از جمله ایران اشاره کرد و ابراز داشت باید توجه کرد که سیاستگذار به دنبال اطلاعاتی است که در حوزه تصمیم‌گیری به او کمک کند، به این ترتیب نقش اصلی مقالات کوتاه ارائه اطلاعات و راه‌حل‌ها است که می‌تواند فاصله بین سیاستگذاری و دانشگاه را پر کند.

تبادل نظر شرکت کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

خانم فهیمه قربانی پژوهشگر پژوهشکده در جلسه پرسش و پاسخ

از چپ: آقای ویتالو نائومکین و دکتر کیهان برزگر

«بررسی سیاست خاورمیانه‌ای روسیه»؛ میزگرد مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و مرکز بین‌المللی استراتژیک و مطالعات سیاسی روسیه

نشست، آقای ویتالو نائومکین رئیس مرکز بین‌المللی استراتژیک و مطالعات سیاسی روسیه و دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه به طرح دیدگاه‌های خود درباره موضوع مزبور پرداختند.

روز سه شنبه ۲۴ دی ماه ۱۳۹۲ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری مرکز بین‌المللی استراتژیک و مطالعات سیاسی روسیه نشستی را با موضوع «بررسی سیاست خاورمیانه‌ای روسیه» برگزار کرد. در این نشست پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، و جمعی از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. در این

حضور هیئت دیپلماتیک – دانشگاهی فرانسوی در مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه

خاورمیانه نیز دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده، دکتر حمید احمدی قائم مقام پژوهشکده، خانم طیبه دومانلو، آقایان مجید مهاجرانی، سعید شکوهی، دکتر سجاد عابدی، پیمان خواجهوی، دکتر رحمت حاجی مینه و روزبه حاتمی از پژوهشگران مهمان پژوهشکده به بحث و تبادل نظر در مورد مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی پرداختند.

روز شنبه ۱۷ اسفند ماه ۱۳۹۲ (۸ مارس ۲۰۱۴) هیئتی فرانسوی از Institute for Prospective and Security Studies in Europe این کشور که مهمان دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه بودند از پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه دیدار کردند. آقای امانوئل دوپوی (Emmanuel Dupuy) و خانم پاتریشیا از طرف هیئت فرانسوی و از طرف پژوهشکده مطالعات استراتژیک

میزگرد مشترک گروه ترکیه‌شناسی پژوهشکده مطالعات خاورمیانه و هیئتی از دانشگاهیان ترکیه

روز شنبه ۳۰ فروردین ۱۳۹۳ گروه ترکیه‌شناسی پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه میزگردی با هیئتی از دانشگاهیان ترکیه برگزار کرد. در این نشست دکتر اسدالله اطهری مدیر گروه ترکیه‌شناسی پژوهشکده، اعضای گروه ترکیه‌شناسی پژوهشکده و برخی پژوهشگران مهمان حضور داشتند. «مروری بر روابط ایران و ترکیه»، «توافق هسته‌ای ایران و تاثیر آن بر کشورهای منطقه و به ویژه ترکیه»، «پیروزی مجدد اسلامگرایان در انتخابات»، «نگاه ترک‌ها به کردها» و «تلاش‌های ترکیه در زمینه گسترش روابط اقتصادی با اقلیم کردستان عراق»، «بحران اوکراین و روابط ترکیه و روسیه» از موضوعات مورد بحث در این میزگرد بود. مدیریت این جلسه را نیز دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه بر عهده داشت.

حضور هیئت دیپلماتیک – دانشگاهی رومانیایی در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

این نشست دو طرف در مورد «تأثیرات بحران‌های منطقه‌ای از جمله بحران سوریه در امنیت انرژی بین‌المللی»، «جایگاه ایران و رومانی در انتقال انرژی نفت و گاز از خلیج فارس و دریای سیاه به اروپا»، «نقش ترکیه در اتصال اقتصادی ایران و رومانی» و به طور کلی «آینده روابط سیاسی – اقتصادی دو کشور» بحث و تبادل نظر کردند.

روز سه شنبه ۲۸ آبان ماه ۱۳۹۲ هیئتی از رومانی متشکل از اعضای دیپلماتیک و دانشگاهی این کشور که مهمان دفتر مطالعات سیاسی – بین‌المللی وزارت امور خارجه بودند از پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه دیدار کرده و با اعضای هیئت علمی و پژوهشگران پژوهشکده به بحث و تبادل نظر در مورد مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی پرداختند.

بازخوانی رابطه دین و سیاست در ایران با محوریت دموکراسی؛ با حضور دکتر حاتم قادری

از چپ: خانم مریم اسماعیلی فرد، دکتر حاتم قادری، خانم طیبه دومانلو، آقای محمود رضا مقدم شاد، آقای رضا حسینی و آقای منصور براتی

داشتند. خانم طیبه دومانلو، خانم مریم اسماعیلی فرد، آقای محمود رضا مقدم شاد، آقای رضا حسینی و آقای منصور براتی به بررسی آثار دکتر حاتم قادری پرداختند.

حاتم قادری با حضور وی برگزار کرد. در این نشست پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، برخی اساتید دانشگاه و جمع کثیری از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی‌ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور

روز پنجشنبه ۵ اسفندماه ۱۳۹۲ گروه روندهای فکری پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نشستی را با موضوع «بازخوانی رابطه دین و سیاست در ایران با محوریت دموکراسی» در خصوص نقد آثار دکتر

تبادل نظر شرکت‌کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

دکتر مجتبی مقصودی در تبادل نظر شرکت‌کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

حضور دکتر هرمیداس باوند و دکتر پیروز مجتهد زاده در نشست گروه خلیج فارس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

از راست: دکتر هرمیداس باوند، دکتر پیروز مجتهد زاده و خانم سمیه مروتی

دکتر سید جواد صالحی در جلسه پرسش و پاسخ

تبادل نظر شرکت‌کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

نظر قرار داد که چرا این حمایت صورت می‌پذیرد. رشد اقتصادی امارات و سرمایه‌گذاری‌های سرسام‌آور در آن سبب شده است حتی انگلستان که پیشتر نظر خود را در مورد این جزایر اعلام داشته بود، به سبب منافع اقتصادی وارد بازی شود. این استاد برجسته گفت، نقطه ضعف همیشگی ما ایرانی‌ها در مباحث حقوقی مربوط به عهدنامه‌ها بوده است. ما توجه چندانی به نکات و بار حقوقی واژگان نداریم. قراردادهای پویا را با قراردادهای ایستا گاهاً یکسان می‌پنداریم. قراردادهای پویا یک ضرب‌الاجل همراه خود دارد، مانند قراردادهای امنیتی و تجاری برای مدت زمان معین به امضا می‌رسد. اما قراردادهای ایستا مشروط به زمان نیست.

مجتهدزاده اشاره کرد که رقابت قدرتهای بزرگ برای سلطه هر چه بیشتر بر جهان یک امر داخلی نیست بلکه مربوط به نحوه استفاده این قدرتها از امکانات زمین در اقصی نقاط جهان است. بشر سیاسی می‌بایست درک کند جغرافیا چه امکاناتی در اختیار او قرار می‌دهد. این درک نحوه رقابت قدرت میان کشورها را تحت‌تأثیر خود قرار می‌دهد. برای مثال امارات می‌خواهد با تکیه بر جغرافیا موجودیت خود را در مقابل ایران به نمایش بگذارد. در بخش دوم این نشست، دکتر هرمیداس باوند از منظر حقوق بین‌الملل موضوع مورد بحث را مورد بررسی قرار دادند. وی در ابتدا با اشاره به این موضوع که وقتی صحبت از حمایت کشورهای عربی و غربی از ادعای امارات می‌شود، باید این نکته را مد

روز سه شنبه ۶ اسفند ۱۳۹۲ نشست گروه مطالعات خلیج فارس با حضور دکتر داود هرمیداس باوند و دکتر پیروز مجتهدزاده با موضوع «بررسی مالکیت ایران بر جزایر سه‌گانه از منظر ژئوپلیتیک و حقوق بین‌الملل» و با مدیریت خانم سمیه مروتی دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل و پژوهشگر مهمان در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه برگزار شد. در این نشست اعضای هیئت‌علمی، پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده و جمع کثیری از دانشجویان دکتری و کارشناسی‌ارشد دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. در ابتدا دکتر

عکس گروهی شرکت‌کنندگان در نشست با حضور دکتر هرمیداس باوند و دکتر پیروز مجتهدزاده

نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و دانشگاه هلسینکی

از راست: خانم آیشی زیدان، خانم پائولا ترواینن، دکتر کیهان بزرگر، دکتر هانو جوسلا و خانم مهدخت ذاکری

داخلی، منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای توجه کرد. دکتر کیهان بزرگر نیز به نکته مهمی درباره روابط ایران و مصر اشاره کرد. از نقطه نظر او، روابط ایران و مصر از دیدگاه ایران مهم است زیرا برای نخستین بار، مصر از سیاست سنتی خود دارد خارج می‌شود؛ یعنی گسترش احساسات ضدایرانی توسط حسنی مبارک. در این راستا، وی بیان کرد که آنچه

آقای آرشی پیمانی، پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

برای ایران مهم است، دیدن مصری است که ضدایرانی نباشد و این اولویت نخست ایران است و اینکه چه نوع حکومتی در این کشور حضور داشته باشد در مرحله بعدی قرار می‌گیرد. در نتیجه، واکنش ایران پس از برکناری مرسى، به نوعی واکنشی ملایم بود. این امر نشان می‌دهد که ایران علاقمند به داشتن روابط بهتر با مصر است و منافع ژئوپلیتیک فزاینده‌ای میان دو کشور وجود دارد.

آنها نکات خود را در این باره به طور مقایسه‌ای و در بحثی مشارکتی با یکدیگر مطرح کردند. سپس، مهدخت ذاکری پژوهشگر مهمان پژوهشکده به بحث درباره «روابط ایران و مصر پس از انقلاب‌های عربی» پرداخت. در آغاز، وی عنوان کرد که از لحاظ تاریخی، روابط میان این دو کشور بزرگ مسلمان در منطقه مملو از فراز و نشیب بوده است. پس از انقلاب ۲۰۱۱ مصر، روابط دو کشور به طور چشمگیری شروع به بهتر شدن کرد. سپس وی درباره ارزیابی روابط ایران و مصر بیان کرد که در این خصوص، باید به عوامل

روز سه‌شنبه ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳، پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری دانشگاه هلسینکی فنلاند (University of Helsinki) نشستی را با موضوع «تحولات منطقه‌ای در پرتو تحولات جهان عرب» برگزار کرد. در این نشست، تعدادی از دانشجویان دانشگاه هلسینکی، پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، اساتید دانشگاه و جمع کثیری از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی‌ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. در نشست فوق از سوی دانشگاه هلسینکی دکتر هانو جوسلا (Hannu Juusola)، خانم پائولا ترواینن (Paula Tarvainen) دانشجوی کارشناسی‌ارشد مطالعات خاورمیانه و خانم آیشی زیدان (Aishi Zidan) دانشجوی کارشناسی‌ارشد مطالعات خاورمیانه در دانشگاه هلسینکی، و از سوی پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نیز دکتر کیهان بزرگر رئیس پژوهشکده و خانم مهدخت ذاکری پژوهشگر مهمان پژوهشکده در این نشست به بیان دیدگاه‌های خود پرداختند. دکتر هانو جوسلا، استاد مطالعات خاورمیانه در دانشگاه هلسینکی فنلاند، به عنوان نخستین سخنران به بحث درباره «پیامدهای جنگ سوریه در لبنان» پرداخت. وی در آغاز بیان کرد که طی سال‌های گذشته، از آغاز انقلاب‌های عربی، این منطقه بسیار آشفته بوده است. پیش‌بینی نتایج منطقه‌ای جنگ‌های داخلی، خیزش‌ها و ... غیرقطعی است؛ هیچ‌کس نمی‌داند که سرانجام برنده و بازنده چه کسی خواهد بود. اما آنچه مشخص است، این است که تحولات منطقه‌ای به انحاء مختلف کشورهای گوناگون را تحت‌تأثیر قرار داده است. به عنوان نمونه، در لبنان، تحولات منطقه‌ای به شدت اوضاع داخلی این کشور را تحت‌تأثیر قرار داده است. در ادامه، آیشی زیدان و پائولا ترواینن درباره «روندهای پس از بهار عربی در مصر و تونس» به ایراد سخنرانی پرداختند؛

عکس گروهی حاضرین در نشست

تبادل نظر شرکت‌کنندگان در نشست در جلسه پذیرایی

«بررسی تحولات عراق و پیامدهای آن بر ایران و منطقه»؛ موضوع نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و انجمن علوم سیاسی ایران

از راست: دکتر حمید احمدی، دکتر محمد فرازمند، دکتر کیهان برزگر، دکتر سید محمد کاظم سجادیپور و دکتر طاهره ابراهیمی‌فر

نشست مشترک پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و انجمن علوم سیاسی ایران با عنوان «بررسی تحولات عراق و پیامدهای آن بر ایران و منطقه» روز یکشنبه ۱۶ شهریورماه ۹۳ در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه برگزار شد. در این نشست دکتر سید محمد کاظم سجادیپور، آقای محمد فرازمند، دکتر طاهره ابراهیمی‌فر، دکتر کیهان برزگر، دکتر قدیر نصری و دکتر حمید احمدی به سخنرانی پرداختند. این نشست، با خوش‌آمدگویی دکتر برزگر رئیس پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه آغاز شد. در ابتدا، آقای محمد فرازمند مدیرکل خلیج فارس وزارت امور خارجه درباره «بحران عراق؛ چالش‌ها و فرصت‌ها در منطقه» به تبیین دیدگاه‌های خود پرداخت. وی در ابتدا تأکید کرد که در بحران عراق دو نوع چالش سیاسی - انتخابات ریاست جمهوری و ... و چالش امنیتی - سقوط موصل توسط داعش و ... - وجود داشت که هر دوی این چالش‌ها حضور فعال جمهوری اسلامی ایران را می‌طلبید. سپس دکتر حمید احمدی استاد دانشگاه تهران سخنرانی خود را با عنوان «آینده دولت - ملت سازی در عراق» بیان کرد. در ابتدا وی به اهمیت فوق‌العاده ارتباط دولت و ملت با هم اشاره کرد و عناصر سازنده دولت - ملت را برشمرد و با اشاره به پیشینه عراق، عراق را فاقد میراث سیاسی دانست؛ ضمن آنکه یکپارچگی قومی در عراق وجود نداشته است. در عراق دولت‌های اسلامی وجود داشته است. زبان که یکی از عوامل سازنده دولت - ملت می‌باشد در عراق منحصر نیست

و زبان عربی است که متعلق به جهان اسلام است نه عراق. پس از سقوط صدام که دولت جدید روی کار آمد و قانون اساسی جدید نوشته شد سه گروه اکثریت شیعه که آرمان ساخت ملت عراق را در سر دارد و کردها که مشخص نیست تا چه حد به ملت عراق وفادار هستند و از هر فرصتی برای ایجاد کردستان مستقل استفاده می‌کنند. گروه سوم اهل سنت هستند و خود را مالک عراق می‌دانند. بنابراین شاهد هستیم که این گروه‌ها با هم همساز نیستند و یک دشمن مشترک (دگر) که این سه گروه را با هم متحد کند نیز وجود ندارد. بنابراین در آینده اگر یک عقلانیت در داخل عراق به وجود نیاید، مسئله ملت‌سازی در عراق صورت نمی‌گیرد. در ادامه نشست دکتر ابراهیمی‌فر دانشیار دانشکده علوم سیاسی - واحد تهران مرکز، پیرامون «تعامل ایران و آمریکا در تحولات عراق: دیپلماسی پیشگیرانه یا

استراتژی برد - برد» سخن گفت. در مورد رابطه ایران و آمریکا در مورد عراق دیپلماسی پیشگیرانه جواب نمی‌دهد؛ زیرا دیپلماسی یک برنامه بلندمدت می‌باشد؛ اما تحولات عراق هر روز دارای بحران‌های مختلف می‌باشد و نمی‌توان دستورالعمل بلندمدت داشته باشد که در عراق به دلیل نیاز به بودجه و حمایت مردمی کار بسیار مشکلی می‌باشد. در عراق با ظهور داعش فرصتی به وجود آمده است تا ایران برای مواجهه با تروریسم، آمریکا را در کنار خودش داشته باشد. سپس دکتر قدیر نصری مدیر گروه روندهای فکری در پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه سخنرانی خود را با عنوان «آینده کردستان عراق؛ هشت درس استراتژیک ده سال گذشته» بیان کرد. وی معتقد است که در یک دوره زمانی ده ساله اقلیم کردستان عراق به شکل فدرال خواهد

سخنران پایانی نشست نیز دکتر کیهان برزگر بود که سخنرانی خود را با عنوان «تحولات عراق و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران» ایراد کرد. وی سه نکته را مهم دانست: «تمامیت ارضی عراق»، «افراط‌گرایان سنی» و «نقش و جایگاه بین‌المللی ایران». به نظر وی سیاست ایران در مواجهه با عراق بسیار هوشمندانه بوده است و تأکید بر تمامیت ارضی و چانه‌زنی برای دستیابی به منافع جمهوری اسلامی ایران را سرلوحه کار خود قرار داد.

افتاده است، هیچگاه تعداد بازیگران نظام بین‌الملل به این فراوانی نبوده است؛ قدرت‌های جهانی، منطقه‌ای، کشورهای کوچک و مهم‌تر از این‌ها وجود بازیگران غیردولتی می‌باشد. بُعد دیگر آن باز شدن فضای عمل برای همه بازیگران می‌باشد. فضای اینترنت این فرصت را برای همه از جمله داعش فراهم نموده است که قدرت عمل آن‌ها را افزایش داده است. همچنین ما شاهد پوست‌اندازی نظام منطقه‌ای و بین‌المللی هستیم.

بود، اما در عمل به دلیل داشتن توانمندی‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری شکل یک کشور خواهد بود. در ادامه نشست دکتر محمدکاظم سجادیپور عضو هیأت علمی دانشکده روابط بین‌الملل وزارت خارجه پیرامون «ابعاد بین‌المللی بحران عراق» سخن گفت. در ادامه وی بیان کرد که اگر از دید پروسه، بحران عراق را مورد بررسی قرار دهیم، بحران عراق بازتاب روندی است که در ۳۰ سال گذشته در نظام بین‌الملل اتفاق

دکتر علی زینی‌وند، پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

عکس گروهی محققان و دانشجویان در نشست بررسی تحولات عراق و پیامدهای آن بر ایران و منطقه

جایگاه ترانزیتی ترکیه و امنیت انرژی اروپا

دکتر ام‌البنی پولاب - این مقاله دکتر ام‌البنی پولاب در ۲۴ آبان ماه ۱۳۹۳ در وب‌سایت مرکز منتشر شده است. نویسنده در این مقاله مطرح می‌کند که افزایش موج تنش‌های فرقه‌ای در برخی از کشورها مانند سوریه و عراق حتی مفهوم واقعی وجود یک ملت در درون مرزهای ملی این کشورها را نیز به ابهام کشانده است و این سؤال را مطرح می‌سازد که آیا سقوط دولتها در کشورهای منطقه خاورمیانه موجب سقوط ملتها نیز می‌شود؟ در واقع با توجه به سابقه تاریخی حکومت‌داری در خاورمیانه می‌توان گفت که کیفیت حکومت در ظهور و سقوط ملتها تأثیرگذار بوده است. خیزش‌های مردمی در برخی از کشورهای منطقه خاورمیانه حاصل تلاش‌هایی بود که ملتهای عرب منطقه با هدف دستیابی به شاخص‌هایی چون آزادی، دموکراسی، اصلاحات سیاسی - اقتصادی و حصول جامعه مدنی آن را اجرا کردند. اما امروز بعد از گذشت ۳ سال از آغاز این خیزش‌ها نه تنها دموکراسی در خاورمیانه نهادینه نشده است بلکه بسیاری از کشورهای منطقه مشغول جنگهای فرقه‌ای و مذهبی گردیده و عملیات تروریستی و بمب‌گذاری‌های انتحاری تبدیل به برنامه عادی و روزمره در منطقه شده است. سقوط حاکمان مستبد نیز نه تنها نتیجه‌ای نداشته بلکه ملتهای منطقه گرفتار گروه‌های افراط‌گرا شده‌اند و مردم از ترس جان خود و برای دور ماندن از جنگ‌ها و اختلافات فرقه‌ای - مذهبی مجبور به ترک کشور خود شده‌اند. ملتها در خاورمیانه نیز باید به رغم تفاوت‌های قومی - مذهبی، با دستیابی به آگاهی از حس مشترکی مانند زیستن در درون یک دولت - ملت و در داخل مرزهای سیاسی مشترک بهره‌گیرند تا هویت ملی خود را حتی اگر دولتهایشان سقوط کنند، حفظ نمایند.

حضور پژوهشگر دانشگاه جان هاپکینز در مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه

و تشکیل کمیسیون‌های حقیقت و عدالت در مراکش پس از به قدرت رسیدن ملک محمد ششم از این تلاش‌ها به عنوان تجربیات ناموفق در زمینه ایجاد گفتگوهای ملی و روندهای گفتگو و صلح در جهان عرب نام برد. در این نشست دکتر اسلیم سخنان خود را با اشاره به این موضوع که در حال حاضر بر روی یک برنامه مدیریت بحران در سوریه متمرکز است، آغاز کرد و به علاقه خود به موضوع روندهای حل منازعه و صلح‌سازی پرداخت. وی گفت در منطقه عربی، ما تاکنون شاهد یک روند حل منازعه در سطح ملی نبوده‌ایم و از روند حل منازعه در لبنان پس از جنگ داخلی، عراق در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹، الجزایر بعد از جنگ داخلی و تشکیل کمیسیون‌های حقیقت و عدالت در مراکش پس از به قدرت رسیدن ملک محمد ششم از این تلاش‌ها به عنوان تجربیات ناموفق در زمینه ایجاد گفتگوهای ملی و روندهای گفتگو و صلح در جهان عرب نام برد.

روز دوشنبه ۲۶ خردادماه ۱۳۹۳ پژوهشگرده مطالعات استراتژیک خاورمیانه میزبان دکتر رندا سلیم مدیر بخش گفتگوهای منطقه‌ای در مؤسسه خاورمیانه واشنگتن و پژوهشگر مؤسسه سیاست خارجی دانشگاه جان هاپکینز بود. در این میزگرد، دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشگرده با خوش‌آمدگویی به دکتر اسلیم و معرفی مرکز از خانم سلیم خواست تا دیدگاه‌های خود را در مورد مسایل منطقه‌ای و به خصوص بحران‌های سوریه و عراق بیان کنند. در این نشست دکتر اسلیم سخنان خود را با اشاره به این موضوع که در حال حاضر بر روی یک برنامه مدیریت بحران در سوریه متمرکز است، آغاز کرد و به علاقه خود به موضوع روندهای حل منازعه و صلح‌سازی پرداخت. وی گفت در منطقه عربی، ما تاکنون شاهد یک روند حل منازعه در سطح ملی نبوده‌ایم و از روند حل منازعه در لبنان پس از جنگ داخلی، عراق در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۹، الجزایر بعد از جنگ داخلی

موضوع «خاورمیانه، امریکا و گروه داعش» در نشست گروه خاورمیانه و قدرت‌های بزرگ

جایگاه ترانزیتی ترکیه و امنیت انرژی اروپا

مسعود رضایی - این مقاله از مجموع مقالات آقای مسعود رضایی است که در وب سایت مرکز در ۱۷ آذرماه ۱۳۹۳ منتشر شده است. نویسنده در این مقاله مطرح می‌کند؛ ترکیه به‌عنوان بخشی از تلاش‌های هماهنگ برای گسترش دامنه واردات انرژی خود و ایفای نقش «پل انرژی» برای اتحادیه اروپا در تعدادی از پروژه‌های انتقال گاز و نفت دریای خزر به اروپا مشارکت دارد. طبق گفته وزارت خارجه ترکیه، هدف این کشور برقراری جریان پیوسته و مطمئنی از منابع بیشتر هیدروکربن دریای خزر و خاورمیانه به سمت ترکیه و اروپا از طریق سرزمین ترکیه است. به اعتقاد مقامات آنکارا، پیوند ژئوپلیتیک منطقه خزر به غرب از طریق ترکیه میسر است و این کشور الگویی مطلوب برای کشورهای خاورمیانه، قفقاز و آسیای مرکزی در ابعاد و زمینه‌های مختلف می‌باشد؛ چرا که ترکیه کشوری با گرایش غربی و اسلامی، عضو پیمان ناتو، معتقد به جدایی دین از سیاست و مدافع منافع غرب در منطقه است. اما هدف مهم ترکیه به‌عنوان یک الگو برای این کشورها که رضایت ایالات متحده را نیز به همراه دارد، بیشتر تضعیف جایگاه کشورهای ایران و روسیه در منطقه خزر ارزیابی می‌شود. از نظر آمریکایی‌ها، ترکیه می‌تواند کشورهای منطقه را وارد جامعه بین‌المللی کرده و امنیت انتقال انرژی خزر به اروپا را تأمین کند. همچنین در رابطه با ترکیه دو هدف استراتژیک مطرح است: نخست اینکه می‌بایست از بسته شدن راه‌های انرژی اوراسیا به روی آمریکا و غرب جلوگیری به‌عمل آورد. و دوم اینکه نباید آسیای مرکزی و قفقاز را تحت حاکمیت روسیه و ایران با نفوذ رو به گسترش آن‌ها رها کند. از همین‌رو عوامل ژئوپلیتیکی و انرژی در سیاست منطقه‌ای ترکیه در حوزه خزر نقش مهمی دارد. بنابراین، نزد مقامات آنکارا، جستجوی منابع در خزر و انتقال آن‌ها به اروپا به‌عنوان یک «بازی بزرگ» جدید شناخته شده است و ترکیه را به یکی از شرکای مؤثر و مهم کشورهای اروپایی در تلاش برای کاهش وابستگی خود به منابع انرژی روسیه تبدیل می‌کند.

اخوان المسلمین و تجربه داعش عرصه‌های ورود اسلام به قدرت سیاسی بوده است. وی تأکید کرد که تنها راهی که جوامع اسلامی می‌توانند در جهت مقابله با رادیکالیزه شدن دین از آن بهره ببرند، نقد دین توسط مصلحین و روشنفکران مسلمان است. دکتر نقیب‌زاده، به عنوان سخنران بعدی، سطح ملی را در ارتباط با حوادث عراق و سوریه بررسی نمود. وی اظهار داشت که به غیر از ترکیه و ایران، هیچ کشوری در خاورمیانه مراحل شکل‌گیری دولت ملت را پشت سر نگذاشته است و همین موضوع باعث شد که همزمان با سقوط صدام که از دیکتاتوری به عنوان ابزار لازم جهت حفظ کشور و مرزهای آن استفاده می‌نمود، بحران در این کشور شکل بگیرد. دکتر دهشیار به عنوان سخنران آخر همایش، به تحلیل سطح داخلی در ارتباط با شرایط عراق پرداخت. در خصوص سطح داخلی وی اظهار کرد که پیش از حمله امریکا به عراق در سال ۲۰۰۳، نظم حاکم در این کشور از طریق ارباب (تشکیلات امنیتی)، خشونت (ارتش) و تطمیع (حزب بعث) تأمین و جامعه کنترل می‌شد اما با فروپاشی این نظم، گروه‌های اجتماعی برای حفظ امنیت و کسب منافع فعال شده و به نهاد مذهب متوسل شدند.

در ۵ مهر ماه ۱۳۹۳ گروه مطالعات خاورمیانه و قدرت‌های بزرگ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با توجه به اهمیت حوادث و رویدادهای عراق و سوریه به عنوان همسایگان ایران و طرح موضوعات مختلف در ارتباط با سیاست امریکا در قبال این حوادث، اقدام به برگزاری نشست «خاورمیانه، امریکا و گروه داعش» با مدیریت دکتر حسین دهشیار مدیر گروه نمود. در این همایش دکتر ابراهیم متقی، دکتر احمد نقیب‌زاده، دکتر سید اسدالله اطهری و دکتر حسین دهشیار به ایراد سخنرانی پرداختند. دکتر متقی به عنوان اولین سخنران نشست، شکل‌گیری بحث‌های هویتی در عراق را طی سه مرحله تاریخی بررسی نمود: اول؛ تأکید بر هویت عربی در سطح Trans-nation (ماورای ملت)، دوم؛ تأکید بر هویت عراقی در سطح Nation-state (دولت-ملت) و در نهایت تأکید بر هویت‌های مجزای شیعه، سنی یا کرد در سطح Sub-nation (پاره-ملی). دکتر اطهری، سخنران بعدی نشست، مطرح کرد که تجربه انقلاب اسلامی ایران، حکومت طالبان (به عنوان آنتی تز تجربه انقلاب اسلامی ایران)، تجربه القاعده، تجربه

بررسی تحولات منطقه خاورمیانه در نشستی با انجمن سیاست خارجی دانمارک

از چپ: آقای مایکل ارنریچ، دکتر کیهان برزگر و آقای سیروس رزاقی

روز یکشنبه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳، پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری انجمن سیاست خارجی دانمارک (Danish Foreign Policy Society) و مؤسسه آرا (ARA Enterprise) نشستی را با موضوع «بررسی تحولات منطقه خاورمیانه» برگزار کرد. در این نشست هیئتی بلندپایه از انجمن سیاست خارجی دانمارک که مهمان وزارت خارجه بودند، پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، اساتید دانشگاه و جمع کثیری از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی‌ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. از سوی انجمن سیاست خارجی دانمارک آقای مایکل ارنریچ (Michael Ehrenreich)، از سوی مؤسسه آرا، سیروس رزاقی (Cyrus Razzaghi) رئیس این مؤسسه و از سوی پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده در این نشست به ایراد سخنرانی پرداختند.

معرفی آقای دکتر غلامرضا سیدان

دکتر غلامرضا سیدان نماینده شورای عالی انجمن‌های دوستی ایران با سایر کشورها است. مؤسس شبکه شورایی‌های هماهنگی انجمن‌های دوستی ایران و سایر کشورها «با هدف کمک به تحقق آرمان‌ها و چشم‌اندازهای نظام جمهوری اسلامی ایران در عرصه روابط بین‌الملل، به همت جمعی از پیشکسوتان عرصه سیاست و فرهنگ کشورمان در سال ۱۳۸۴ تأسیس یافته است.

نشست «سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه با توجه به تحولات منطقه»

از چپ: دکتر حمید احمدی، دکتر فریده فرهی، دکتر سید جواد صالحی و آقای اردشیر پشنگ

دکتر کیهان برزگر در جلسه پرسشی و پاسخ

خود را با تکیه بر تحولات منطقه دنبال خواهد کرد. او ادامه داد، امروز در شرایطی هستیم که اوضاع خاورمیانه برای کسانی که تحولات این منطقه را دنبال می‌کردند هم قابل پیش‌بینی است و هم برای آینده این منطقه بسیار دردناک است. او گفت، در کمتر از یک سال گذشته مهمترین مسئله دولت اوپاما در خاورمیانه مسئله سوریه و عزمی بود که به نظر اجتناب‌ناپذیر می‌آمد یعنی حمله هوایی به سوریه. امروز ولی اگر خبرها درست باشد دولت اوپاما حداقل به یک ائتلاف نانوشته با دولت اسد فکر می‌کند که بتواند بحران دیگری را در شرایط کنونی حل کند.

حضور دکتر کیهان برزگر رئیس پژوهشکده، پژوهشگران مقیم و مهمان و جمعی از دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری برگزار شد. در ابتدای نشست دکتر احمدی با خوشامدگویی به خانم دکتر فرهی برای حضور در جمع دانشجویان و پژوهشگران، اندکی در مورد سابقه تحصیلی و پژوهشی این استاد برجسته دانشگاه هاوایی صحبت کرد و در ادامه از ایشان خواست تا به عنوان سخنران نخست، نظرات خود را در مورد سیاست خارجی آمریکا در قبال تحولات اخیر در خاورمیانه مطرح کند. دکتر فرهی در ابتدای صحبت‌هایش عنوان کرد که تمامی صحبت‌های

روز سه‌شنبه ۱۷ تیرماه ۱۳۹۳ گروه مطالعات خلیج فارس و گروه مطالعات کشمکش و همکاری در خاورمیانه، پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه نشست با عنوان «سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه با توجه به تحولات منطقه» با حضور دکتر فریده فرهی استاد روابط بین‌الملل دانشگاه هاوایی، دکتر حمید احمدی مدیر گروه کشمکش و همکاری در خاورمیانه، دکتر سیدجواد صالحی مدیر گروه مطالعات خلیج فارس و آقای اردشیر پشنگ عضو گروه ترکیه‌شناسی پژوهشکده برگزار کرد. دکتر احمدی مدیریت این نشست را بر عهده داشت. این نشست با

دکتر فریده فرهی، استاد روابط بین‌الملل دانشگاه هاوایی

«اعتدال و افراط در خاورمیانه»؛ موضوع نشست مشترک گروه «مصر و شمال آفریقا» پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه و انجمن علوم سیاسی ایران

به طور مثال آنچه در لیبی می‌گذرد از نظر چندپارگی تکان‌دهنده است. این منطقه، بازیگران غیرعرب هم دارد از جمله ایران؛ برخلاف آن چه در دنیای عرب رخ داده و بازیگران عرب در یک رخوت استراتژیک قرار گرفته‌اند، ایران به عنوان یک بازیگر منطقه‌ای بالا آمده است. دکتر سید عبدالامیر نبوی به عنوان سخنران بعدی، مهم‌ترین مقصر شکست روند دموکراسی خواهانه در منطقه را اسلام‌گرایان میانه رو دانست و گفت: اصولاً اسلام‌گرایان میانه رو نیز نیروهای سیاسی - اجتماعی قابل‌اعتمادی برای گذار مسالمت‌آمیز و دموکراسی خواهی نیستند. اسلام‌گرایی القاعده به عنوان نقطه

گروه بر خشونت مقدس، به شدت تکیه کرده و تشیع را در مرکز مبارزات خود قرار داده است. این پژوهشگر اندیشه سیاسی در اسلام در رابطه با بحران داعش گفت: آنچه در حال

روز یکشنبه، ۱ تیرماه ۱۳۹۳ پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه با همکاری انجمن علوم سیاسی ایران، طی نشست موضوع «اعتدال و افراط» در خاورمیانه و رویکردهای سیاست خارجی جمهوری

از راست: دکتر داوود فیرحی، دکتر سید عبدالامیر نبوی، دکتر سید محمد کاظم سجادیپور و دکتر کیهان برزگر

اسلامی ایران در این خصوص را بررسی کرد. در این نشست پژوهشگران مقیم و مهمان پژوهشکده، اساتید دانشگاه و جمع کثیری از دانشجویان مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد از دانشگاه‌های مختلف حضور داشتند. دکتر داوود فیرحی عضو هیات علمی دانشگاه تهران، دکتر سید عبدالامیر نبوی معاون پژوهشی پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم تحقیقات و فناوری، دکتر سید محمد کاظم سجادیپور عضو هیات علمی دانشکده روابط بین‌الملل وزارت امور خارجه و دکتر کیهان برزگر عضو هیات علمی و مدیر گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد به بیان دیدگاه‌های خود پرداختند. دکتر داوود فیرحی به عنوان سخنران اول که داعش را از جریان‌های جهادی تکفیری در جهان اسلام می‌داند، معتقد است که این

عطفی در تحولات اسلام‌گرایی رادیکال است. وی از منطری کلی‌تر، اسلام‌گرایی القاعده را به عنوان نقطه عطفی در تحولات اسلام‌گرایی رادیکال دانست و افزود: اسلام‌گرایی القاعده دارای سه نسل است. نسل اول همان خود القاعده و تأسیس جبهه جهانی اسلامی علیه صلیبیون و یهودیان است که نقطه عطف حرکت آن و ورود به فاز بین‌المللی مبارزه، ۱۹۹۷ با بمب‌گذاری در سفارت مصر در پاکستان است. نسل دوم القاعده از سال ۲۰۰۳ به بعد در عراق شکل می‌گیرد یعنی حمله آمریکا به عراق و نیروهای ائتلاف که سبب سرنگونی حزب بعث می‌شود. از این به بعد با برنامه‌ریزی ایمن الظواهری پیش می‌رود. در این نسل، شبکه‌های جهادی به صورت قارچ‌گونه در کشورهای مختلف رشد می‌کنند، به لحاظ فکری و ایدئولوژیک با مرکز فرماندهی همسو هستند اما نوعی آزادی عمل دارند. نسل سوم القاعده از سال ۲۰۱۱ به بعد شکل می‌گیرد. این نسل دقیقاً نقطه عطفی به شمار می‌رود زیرا جهاد جهانی نسل اول در اینجا به جهاد محلی تبدیل می‌شود. از سال ۲۰۱۱ به بعد در کشورهایی که دچار تحولات عربی شده‌اند، خلاء قدرت مشاهده می‌شود یعنی نظم سیاسی موجود

حاضر در عراق مشاهده می‌شود، پدیده‌ای است که نام آن را «تله قانون اساسی در کشورهای خاورمیانه» گذاشته‌ام. در جوامع خاورمیانه اتفاقی تحت عنوان «ضرورت دموکراتیزه کردن جامعه» رخ می‌دهد. این‌ها ابتدا شروع می‌کنند و یک قانون اساسی را می‌نویسند و جالب این است که هرگز بر آن اجماع ندارند و خود قانون اساسی به جای مرجع حل اختلاف، محور مبارزه است و همه نیز تلاش می‌کنند این قانون اساسی را تغییر دهند یا تفسیر کنند و به طور معمول نیز آن را تغییر می‌دهند. در ادامه، دکتر سید محمد کاظم سجادیپور با مطرح کردن این سؤال که «نسبت گروه‌های افراطی در منطقه با ایران چگونه است و این مسأله به چه شکلی قابل تحلیل است» گفت: این سؤال، بسیار مهم است زیرا «دگر» برای بسیاری از آنها ایران و تشیع است. وی افزود: امروز تنها بازیگر منطقه‌ای از بازیگران دنیای عرب که مقداری خارج از مرزهای خود بازی می‌کند، عربستان سعودی است که بازی بسیار عصبی و واکنشی دارد. دنیای عرب دچار یک رخوتی شده است که در مواردی به تجزیه این کشورها، دو پارگی و ... انجامید؛

خانم مریم پاشنگ، پژوهشگر مهمان در جلسه پرسش و پاسخ

کاهش قیمت نفت خاورمیانه و تأثیر آن بر اقتصاد آسیا

مریم پاشنگ - خانم مریم پاشنگ پژوهشگر مهمان پژوهشکده در مقاله‌ای که در ۲۸ بهمن‌ماه ۱۳۹۳ در وب سایت مرکز منتشر شده است مطرح می‌کند که کاهش شدید قیمت‌های نفت از حدود ۱۱۰ دلار به حدود ۵۰ دلار در هر بشکه در مدت کمتر از ۷ ماه نگرانی‌هایی را در مورد روند سرمایه‌گذاری به موقع در میادین نفتی و گازی با هدف افزایش تولید و عرضه نفت به وجود آورده است. این کاهش می‌تواند به طور بالقوه باعث تأخیر و توقف برنامه‌های توسعه میادین نفتی و گازی در کشورهای خاورمیانه شود که بخش اعظم پروژه‌های تولید نفت خام متعارف جهان در آن قرار دارد. با توجه به وابستگی اقتصاد کشورهای رو به رشد آسیایی به منابع نفتی خاورمیانه، کاهش قیمت‌ها در میان مدت و بلندمدت به ضرر رشد اقتصادی آسیا خواهد بود. با توجه به محدودیت منابع متعارف انرژی‌های فسیلی و تمرکز جغرافیایی آن در خاورمیانه و شمال آفریقا و همچنین افزایش نیاز کشورهای در حال رشد آسیایی به منابع نفت و گاز این مناطق، هرگونه اختلال در عرضه انرژی توازن آن با تقاضا را بر هم می‌زند و افزایش قیمت‌ها را به دنبال خواهد داشت. از سوی دیگر، عدم سرمایه‌گذاری به موقع به علت تنش‌های ژئوپلیتیکی به ویژه جنگ و تحریم و همچنین کاهش شدید قیمت‌های نفت روند افزایش تولید و عرضه را کند خواهد کرد. این امر برای رشد اقتصادی آسیا و در نهایت اقتصاد جهانی در بلند مدت پیامدهای منفی به دنبال خواهد داشت.

دکتر فیروزی در تبادل نظر با دانشجویان

دکتر قاسم افتخاری در تبادل نظر با دانشجویان

لجستیک داعش، از طریق ترکیه بود یا نقشی که عربستان سعودی همین الان پشت داعش ایفا می‌کند. دکتر برزگر با اشاره به روابط ایران و عربستان توضیح داد: تحولات بهار عربی نشان داد که دولت‌های منطقه‌ای واقعاً می‌توانند نقش بازیگران فرامنطقه‌ای را تحت تأثیر خود قرار دهند؛ به طور مثال در حال حاضر در سوریه، آنچه در روابط بین‌الملل و علوم سیاسی «تنازعات درون کشوری» نامیده می‌شوند، در حال بالا آمدن هستند. بازیگران منطقه‌ای نیز بازیگرانی هستند که آن را مدیریت می‌کنند. آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها نیز کاری نمی‌توانند انجام دهند و بسیاری معتقدند که ایران و عربستان هستند که تأثیر اصلی را درون منطقه دارند.

دکتر طاهره ابراهیمی فر در تبادل نظر با دانشجویان در جلسه پذیرایی

تضعیف شده است و به علت ضعف احزاب سیاسی و نیروهای اجتماعی موجود، هنوز نظم سیاسی مستحکم و مقتدری شکل نگرفته است. در نهایت دکتر کیهان برزگر با اشاره به نقشی که افراط‌گرایی منطقه‌ای در امنیت ملی ایران می‌تواند داشته باشد گفت: نکته اصلی این است که این افراط‌گرایی یک شکل کلاسیک ایدئولوژیک دارد و طبیعتاً دارای جنبه ضدایرانی، ضد شیعی، تضعیف شده است و به علت ضعف احزاب سیاسی و نیروهای اجتماعی موجود، هنوز نظم سیاسی مستحکم و مقتدری شکل نگرفته است. در نهایت دکتر کیهان برزگر با اشاره به نقشی که افراط‌گرایی منطقه‌ای در امنیت ملی ایران می‌تواند داشته باشد گفت: نکته اصلی این است که این افراط‌گرایی یک شکل کلاسیک ایدئولوژیک دارد و طبیعتاً دارای جنبه ضدایرانی، ضد شیعی،

عکس گروهی محققان و دانشجویان در نشست اعتدال و افراط در خاورمیانه

گروه‌های مطالعاتی پژوهشگران مهمان پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳

محمد تقی ابراهیمی
خوجین

فریبرز ارغوانی

بهزاد دانشفر

سعید شکوهی

زهرا توکلی
(دبیر گروه)

دکتر کیهان برزگر
(مدیر گروه)

اعضای
گروه مطالعاتی
«سیاست خارجی»

دکتر شیدا مهنام

اعضای
گروه مطالعاتی
«خلع سلاح»

جواد جمالی

احمد شاکری

دکتر بهادر صادقی

دکتر ام‌البنی پولاب

حمید سجادی

مریم مطیعی
(دبیر گروه)

دکتر حمید احمدی
(مدیر گروه)

اعضای
گروه مطالعاتی
«کشمکش و همکاری
در خاورمیانه»

حمید رمضان پور

سحر داوودی

حجت حشمتی نژاد

سید حسن صادقی
حقیقی جهرمی

فاطمه سر رشته ایزد
موسی

عبدالله مرادی

علیرضا حیدری

زهرا ابوترابی اردستانی

منیر خلقی

محمد رضا حق شناس

حسین آجورلو

مریم جنیدی

احمد فضیلت

دکتر سجاد عابادی

روزبه کردونی

مریم پاشنگ

اعضای
گروه مطالعاتی
«امنیت انرژی»

فهیمة قربانی

دکتر اعظم ملایی

محمد سلطانی نژاد

سیمین بهبانی

منیر حضوری
(دبیر گروه)

دکتر عبدالأمیر نبوی
(مدیر گروه)

اعضای
گروه مطالعاتی
«مشرق و شمال آفریقا»

علی اسماعیلی اردکانی

گروه‌های مطالعاتی پژوهشگران مهمان پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳

سحر تقی پور
(دبیر گروه)

دکتر اسدالله اطهری
(مدیر گروه)

دکتر علی محمدیان

هوشنگ عزیزی

حسن احمدیان

حسین ابراهیم‌نیا

مسعود رضایی

اسماعیل اقبال

مهناز گودرزی

رحمت حاجی‌مینه

علی رستمی

محمد علی مهتدی

دکتر ابوالقاسم قاسم‌زاده

محمود رضا مقدم‌شاد

سلمان صادقی‌زاده

پیمان خواجهی

دکتر روزان حسام‌قاضی

طبیه دومانلو
(دبیر گروه)

دکتر قدیر نصیری
(مدیر گروه)

سارویه مذهبی

دکتر زهیر صیامیان
گرچی

مهدی روزخوش

مریم اسماعیلی‌فرد

نسرين قنواتی

مجتبی قلی‌پور

غلامعلی سلیمانی

سکینه ببری

سمیه مروتی
(دبیر گروه)

دکتر سید جواد صالحی
(مدیر گروه)

مختار نوری

حسین ظفری

میثم قهرمان

دکتر حسین دهشیار
(مدیر گروه)

آقای طهورت حیدری

آقای سیدمرتضی
کاظمی‌دینان

مجید مهاجرانی

فاطمه هموئی

دکتر سیامک بهرامی

امیرعباس خوشکار

دکتر حجت مهکویی

سید مهدی حبیبی

مهدخت ذاکری

دکتر امیر هوشنگ
میرکوش

عزیز عباسی

زهرا محمودی
(دبیر گروه)

آشنایی با برخی از همکاران اجرایی مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه

مریم سلمان یزدی
معاون اجرایی مرکززهرا توکلی
دستیار برنامه پژوهشگران همکاران در
سال‌های تحصیلی (۱۳۹۳-۱۳۹۴)
و (۱۳۹۲-۱۳۹۳) و (۱۳۹۱-۱۳۹۲)
و (۱۳۹۰-۱۳۹۱) و کارشناس سایت
انگلیسی و فارسی مرکزسحر تقی‌پور
دستیار برنامه پژوهشگران همکاران در
سال‌های تحصیلی (۱۳۹۵-۱۳۹۶) و
(۱۳۹۴-۱۳۹۵)الهام شیرازیانی
مدیر روابط عمومیسیدعلی نجات
کارشناس سایت عربی مرکزمحمد حسین فرهودی
مسئول فنی وبسایت مرکزبهرام علی‌بیگی
مدیر داخلیسید محمدعلی حسینی
پشتیبانیابوطالب رضایی
پشتیبانیعلیرضا عباسی
پشتیبانی

مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه

آدرس: تهران – بلوار کشاورز – خیابان نادری – شماره ۸ – تلفن: ۹۰-۸۸۹۷۲۱۸۷ – فکس: ۸۸۹۷۲۱۸۳

تدوین: زهرا توکلی، پژوهشگر پژوهشکده مطالعات استراتژیک خاورمیانه

<http://fa.cmess.ir/> <http://ar.cmess.ir/> <http://en.cmess.ir/>

وبسایت عربی

وبسایت فارسی

وبسایت انگلیسی